

Leszek Kajzer

TADEUSZ JANUSZ HORBACZ 1950–2002

W dniu 23 lipca 2002 r. zmarł po długich zmaganiach z chorobą nasz kolega, współpracownik i przyjaciel, archeolog, numizmatyk i konserwator zabytków Tadeusz Janusz Horbacz. Przez sporą część swego życia zawodowego związany etatowo był z Katedrą Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego. Choć wiedza, aktywność i zasługi dla łódzkiego środowiska archeologicznego stanowią tylko wycinek Jego działalności, sądzę, iż tekst ten znaleźć się powinien właśnie w macierzystym wydawnictwie jednostki, w której ukończył studia i której poświęcił sporo lat swego życia.

Tadeusz J. Horbacz pochodził z polskiej rodziny zamieszkałej na północno-wschodnich kresach Rzeczypospolitej, która po II wojnie światowej, nie z wyboru ale szczęśliwie, odnalazła się na terenie obecnego województwa warmińsko-mazurskiego. I to stało się przyczyną warmińskich fascynacji, okazywanych nielicznym, ale głęboko tkwiących w Jego osobowości. Urodził się już w Łodzi 20 listopada 1950 r., jako syn Władysława Horbacza i Ireny z Wierzbickich. Po ukończeniu szkoły podstawowej uczył się, od 1964 r., w III Liceum Ogólnokształcącym w Łodzi, początkowo imienia Józefa Piłsudskiego, potem Tadeusza Kościuszki, a więc w szkole mającej bogate, liczące się nie tylko w skali naszego miasta, tradycje. Tamże uzyskał w 1968 r. maturę i jesienią tegoż rozpoczął studia archeologiczne w Uniwersytecie Łódzkim. Ukończył je w 1973 r., broniąc w dniu 19 czerwca, z wynikiem bardzo dobrym, pracy magisterskiej „Miecze z okresu rzymskiego z terenu Polski” i uzyskując tytuł magistra archeologii Polski i powszechnej.

Już na V roku studiów podjął pracę etatową, początkowo jako asystent muzealny, a potem jako kierownik Działu Archeologicznego (w latach 1972–1976) w Muzeum w Łęczycy. Tam rozpoczął własne badania terenowe i poznał specyfikę pracy muzealnej, narzucającej systematyczność i troskę o odkrywane, przechowywane i eksponowane zabytki. Już wtedy też zajął się popularyzacją wiedzy archeologicznej i dziejów ziemi łeczyckiej, wygłaszając liczne odczyty i prelekcje, także dla młodzieży, zainteresowanej własnym regionem. Po krótkim epizodzie wiosną 1976 r., gdy zatrudniony został jako

nauczyciel – bibliotekarz w Technikum Mechanicznym im. Teodora Duracza w Łodzi, Tadeusz J. Horbacz związał się w lecie 1976 r. z ówczesną Katedrą Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego, wykonując w niej prace zlecone, a od 15 grudnia tegoż roku zatrudniony został w tejże Katedrze na etacie asystenta naukowo-dydaktycznego. W roku 1980, po ukończeniu Studium Podyplomowego Kształcenia Ideologiczno-Pedagogicznego (sic!) Nauczycieli Akademickich Uniwersytetu Łódzkiego, mianowany został starszym asystentem i pracował etatowo w Katedrze Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego do 15 grudnia 1984 r. Okres pracy w Uniwersytecie Łódzkim, a także liczne pobyty badawcze na cmentarzysku w Odrach, w powiecie Chojnice, uformowały jego archeologiczne zainteresowania dotyczące okresu rzymskiego oraz bronioznawstwa archeologicznego, co dokumentuje rozprawa z 1976 r., poświęcona bardzo interesującemu okazowi rzymskiego miecza z przedstawieniem Marsa i Wiktorii (jako pozycja 8 w zamieszczonej niżej bibliografii). Natomiast już w 1974 r. (poz. 2) ukazało się Jego wstępne doniesienie dotyczące późnośredniowiecznego skarbu srebrnych groszy z Ozorkowa, otwierające długą listę publikacji numizmatycznych.

W roku 1976 otworzył się w archeologicznym życiu Tadeusza kolejny ważny okres, gdyż wtedy rozpoczął badania zamku w Bobrownikach nad Wisłą i stopniowo, coraz aktywniej, włączał się w badania średniowiecza. W latach 1985–1989 Tadeusz J. Horbacz nie był związany etatowo z żadną instytucją archeologiczną. Równocześnie prowadził jednak bardzo aktywne życie zawodowe, kierując (często we współpracy z dr. Zbigniewem Lechowiczem) licznymi badaniami i archeologicznymi pracami terenowymi, tak wykopaliskowymi, jak i powierzchniowymi (w systemie Archeologicznego Zdjęcia Polski), w ramach umów i zleceń.

W dniu 1 marca 1989 r. Tadeusz J. Horbacz podjął pracę w strukturach służb konserwatorskich, początkowo w Biurze Dokumentacji Zabytków woj. sieradzkiego, przekształconym od 1 stycznia 1991 r. w Oddział Wojewódzki Państwowej Służby Ochrony Zabytków w Sieradzu, a ostatnio w Delegaturze w Sieradzu Wojewódzkiego Oddziału Służby Ochrony Zabytków w Łodzi, wiążąc się już na stałe z Sieradzem i Sieradzkim.

Piszę ten tekst nie bez emocji, gdyż znałem Tadeusza ponad 30 lat, a przez ostatnich kilkanaście była to relacja przyjacielska. Wśród przekomarzań zawsze obiecywał, że po mojej śmierci, a było po temu kilka istotnych powodów, napisze obszerne wspomnienie i solidnie uporządkuje mi bibliografię (za lata 1968–1994 zebrał ją zresztą i opublikował w 9 tomie „Sieradzkiego Rocznika Muzealnego”; poz. 118). Los jednak postanowił inaczej i wypada mi podjąć się roli, której nie przewidywałem. Był, jak już wspomniałem, archeologiem, numizmatykiem i konserwatorem zabytków.

I właśnie to szerokie spektrum zainteresowań, jeśli dodamy do nich pasje dydaktyczne i popularyzatorskie, wyróżniało Go w masie naszego środowiska. Specjalizował się początkowo w okresie rzymskim i mimo, że ostatnio niewiele na ten temat pisał, cały czas krytycznie i pilnie śledził nową literaturę przedmiotu. Przez całe życie zawodowe aktywnie zajmował się bronioznawstwem archeologicznym, a także numizmatyką, publikując wiele nowych znalezisk monet średniowiecznych i nowożytnych oraz skarbów. Ostatnich 20 lat życia poświęcił jednak przede wszystkim na archeologię historyczną, specjalizując się w późnym średniowieczu i problematyce ochrony zabytków. Pracując w Służbie Ochrony Zabytków w Sieradzu jako inspektor do spraw tzw. zabytków nieruchomych, nie zarzucając archeologii, zajmował się praktycznie ochroną zabytkowej architektury i krajobrazu kulturowego. Okres ten, który można określić jako „sieradzki”, poświęcił więc w znacznej mierze na studia nad tematyką regionalną, działając na niwie popularyzatorskiej, jako autor mający stały cykl artykułów o zabytkach w „Rozmaitościach Rolniczych” oraz pracując nad redagowaniem kwartalnika „Na Sieradzkich Szlakach”. Bardzo pomogły mu w tym szerokie horyzonty i umiejętność interdyscyplinarnego dostrzegania problematyki.

Archeologa ocenia się bardzo często miarą jego aktywności terenowej. I tu zasługi Tadeusza dla naszej grupy zawodowej przedstawiają się imponująco. Kierował, lub współkierował, badaniami w ponad 30 miejscowościach. Początkowo były to stanowiska pradziejowe: cmentarzysko z okresu rzymskiego w Solcy Wielkiej koło Łęczycy, w Wólce Łasieckiej koło Bolimowa (cmentarzysko kultury łużyckiej z IV/V okresu epoki brązu i osada kultury łużyckiej z okresu halsztackiego), a także działania tak nietypowe jak posłużenie się metodą wykopaliskową przy kompletowaniu skarbu groszy srebrnych z Ozorkowa. Potem zainteresowany późnym średniowieczem badał zamki: w latach 1976–1984 zamek w Bobrownikach nad Wisłą, Lutomiersku koło Łodzi, Kowalu na Kujawach, Drzewicy nad Pilicą, dwory murowane: w Burzeninie nad Wartą, Żukowie i Sycynie (stan. Stawy), Zameczku koło Przytyka w Radomskim, kościoły i klasztory (Marzenin koło Łasku, Radom – zespół popijarski), zabytkowe zespoły miejskie (Szprotawa, Żagań), założenia parkowe z budynkami towarzyszącymi (Sława Śląska). Znacznie dłuższa jest lista małych założeń obronno-rezydencjonalnych i stanowisk osadniczych: Stary Brześć, Dmosin i Żelazna w Skierniewickiem, Włocławek – Szpetal Dolny, Rajsco koło Opatówka, Brodnia Dolna koło Łasku, wczesnośredniowieczny gród w Krzepocinku, Pełczyska, Widawa i szereg innych. Na specjalne wspomnienie zasługują stożkowate relikty obronnych dworów Gruszczyńskich w Gruszczycach koło Błaszek (w latach 1994–1995) oraz w Kłocku koło Sieradza, badany w la-

tach 1986–1987 wraz z Barbarą Głowacką-Fronckiewicz, w którym to podsieradzkim osiedlu zlokalizowano niedawno miejski cmentarz, gdzie został pochowany.

Nie zaniedbywał także studiów o charakterze osadniczym, które prowadził w rejonie Bobrownik, Burzenina, Dmosina i Gruszczyc, wiodących do pełnego rozeznania struktur osadniczych tych mikroregionów. Jako jeden z pierwszych, jeśli nie pierwszy, docenił korzyści płynące ze zreformowania wymogów Archeologicznego Zdjęcia Polski, w którym uwzględniać zaczęto także, dotychczas pomijane w instrukcjach dla badaczy, stanowiska późnośredniowieczne i nowożytny. Efektem tego są publikowane, wraz ze Zbigniewem Lechowiczem, bez mała pionierskie, archeologiczne studia mikroregionalne, poświęcone regionowi Dmosina (poz. 56) i zachodniej partii Mazowsza Rawskiego (poz. 77), znakomicie uzupełniające wiedzę historyków późnego średniowiecza i czasów wczesnowożytnych tych terenów.

Tadeusz jak prawdziwy terenowiec, znakomicie czujący się na otwartej przestrzeni, wcześniej włączył się w akcję AZP, „przechodząc” i opracowując, najczęściej w zespołach, około 40 arkuszy Archeologicznego Zdjęcia Polski, koncentrujących się na terenie centralnej Polski i Kujaw, ale sięgających także po Warmię, województwo lubuskie, Górny Śląsk i Radomskie. W latach dziewięćdziesiątych XX w. szczególnie zainteresowało Go Sieradzkie, traktowane nie tylko jako region potencjalnych badań archeologicznych, ale i jako ziemia o znacznych walorach krajobrazowych z licznymi, interesującymi, ale mało znanymi zabytkami, o których napisał szereg artykułów i książeczkę; wspólnie z żoną Elżbietą (poz. 153, a także w wersji niemieckiej, poz. 143 i angielskiej, poz. 150). W tychże latach mieliśmy okazję wspólnie zweryfikować kilkanaście nasypów ziemnych, identyfikowanych z relikami dworów na kopcach. Wyniki tych działań, sukcesywnie przekazywane do archiwum WKZ-SOZ w Sieradzu, pragnęliśmy wykorzystać w publikacji unaczęśniającej stan wiedzy o budownictwie obronnym i obronno-rezydencjonalnym Sieradzkiego w późnym średniowieczu i w czasach nowożytnych.

Przez bez mała 30 lat swej aktywności zawodowej Tadeusz żywo interesował się numizmatyką, publikując głównie w „Wiadomościach Numizmatycznych” opracowania skarbów, np. groszy z Ozorkowa, talarów z Podlężyc, liczny zbiór monet z badań kolegiaty wieluńskiej oraz znaleziska pojedyncze. Odnotowania wymagają także studia Tadeusza nad średniowieczną wytwórczością ceramiczną, szczególnie nad kaflarstwem, ale i produkcją cegły w średniowieczu, do którego to tematu miał, jak nikt prawie z archeologów, podbudowę praktyczną, zajmując się w latach głodu materiałów budowanych kopcowym wypałem cegły. Z doświadczeń tych narodziła się

zupełnie podstawowa, zwracająca uwagę swą odmiennością praca, publikowana w „*Archaeologia Historica Polona*” (poz. 137). Zawsze zresztą pisał dużo, co najlepiej dokumentuje jego bibliografia licząca, jeśliby uwzględnić prace popularne, drukowane w gazetach i tygodnikach, ponad 200 pozycji, w której, niestety, zabraknie już obszernej pracy, w zamierzeniu doktorskiej, o zamku w Bobrownikach, któremu poświęcił dziewięć kampanii wykopaliskowych.

Okres ostatni, czyli sieradzki to przede wszystkim mozolne, ale jakże potrzebne i często nie doceniane przez badaczy, starania konserwatorskie, ale także liczne popularyzatorskie publikacje dotyczące zabytków tego regionu. W działaniach tych dał się poznać nie tylko jako skrupulatny urzędnik, starannie przestrzegający dobra powierzonych jego pieczy obiektów, bo dobrze znający przepisy prawne, ale także jako pełen dobrze adresowanego wigoru popularyzator wiedzy. Myślę, że aktywność Tadeusza i jego autentycznie wielkie zasługi dla Sieradzkiego i jego zabytków zostaną obszernie omówione w innych tekstach przez lokalne środowisko.

Był Osobą bardzo pracowitą, a co się równocześnie nie często zdarza, obdarzoną wielką, błyskotliwą inteligencją i duchem polemicznym. Te nie zawsze przysparzały Mu przyjaciół, gdyż raziły ludzi małego umysłu. Ocenic Go wypada jako wytrawnego badacza i Osobę o poważnej, rozległej wiedzy, umiejętnie dyskutowanej w środowiskach archeologów, numizmatyków, historyków architektury i sztuki oraz konserwatorów zabytków, bo z badaczami tych specjalności spotykał się zawodowo najczęściej. Dla sporego grona młodszych kolegów stanowił niekwestionowany autorytet; miał bowiem wiele do przekazania, choć równocześnie często głosił poglądy dla niektórych kontrowersyjne. Szereg problemów dostrzegał jednak szerzej i dokładniej niż jego adwersarze. Dał się poznać w środowisku jako bezkompromisowy i żelazny dyskutant, który nie obawiał się przedstawiać i bronić własnego, odmiennego od powszechnej opinii, zdania.

Mimo wyjazdu do Sieradza nie stracił bliskiego kontaktu z łódzkim środowiskiem archeologicznym, brał udział w naszych spotkaniach naukowych i wspólnych badaniach archeologicznych. Lubił pracę zespołową, a grono Jego kolegów i współpracowników, także współautorów, liczyło nie tylko wiele osób, ale i traktowało Go jako urodzonego gawędziarza i wspaniałego towarzysza. Miał też liczne plany badawcze, których, niestety, nie udało Mu się już zrealizować. Ostatnio czuł się kiepsko, nie podejrzewając jednak rozwoju choroby, która objawiła się nagle.

Zostawił po sobie rozległą i różnorodną spuściznę, będącą odbiciem aktywnego życia, pełnego pasji i różnych fascynacji. Brak Jego będziemy, jako badacze, koledzy i przyjaciele, mocno odczuwać. Cześć Jego Pamięci.

TADEUSZ J.[anusz] HORBACZ

Bibliografia prac drukowanych¹

1973

1. *Niektóre aspekty zastosowania badań palynologicznych w problematyce archeologicznej*, „Problemy Studenckiego Ruchu Naukowego”, z. *Nauka i Technika*, s. 48–51.

2. *Ozorków, pow. Łęczyca. Skarb monet z XIV w. (notatka wstępna)*, „Wiadomości Numizmatyczne”², R. 17, z. 4 (66), s. 239.

3. [Pierwsze...] Ogólnopolskie Seminarium Metodyczne Studentów Archeologii, „Problemy Studenckiego Ruchu Naukowego”, z. *Nauka i Technika*, s. 65–66 [bez podpisu].

1974

4. *Studzianki, pow. Rawa Mazowiecka. Skarb monet z początku XVII w. (notatka wstępna)*, WN, R. 18, z. 4 (70), s. 250–251 [współautor: Andrzej Szymczak].

1975

5. *Skarb groszy z XIV w. z Ozorkowa pod Łodzią*, WN, R. 19, z. 3 (73), s. 129–152, tabl. V–VIII [współautor: Andrzej Mikołajczyk].

6. *Solca Wielka, pow. Łęczyca*, [w:] *Informator Archeologiczny*³. *Badania 1974*, Warszawa, s. 146.

1976

7. *Głowica wczesnośredniowiecznej buławy ze Sławęcina koło Łęczycy*, „Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi”, seria archeologiczna nr 23, s. 287–292.

8. *Miecz z przedstawieniami Marsa i Victorii ze zbiorów Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie*, „Wiadomości Archeologiczne”, t. 41, z. 3, s. 281–291.

9. *Znaleziska monet z Łęczycy i okolic*, WN, R. 20, z. 2 (76), s. 121–123.

¹ W bibliografii tej nie uwzględniono około 30 artykułów zamieszczonych w prasie codziennej i tygodnikach społeczno-kulturalnych.

² Dalej jako WN.

³ Dalej jako *IA*.

1977

10. *Bobrowniki, gm. Szpetal Górny, woj. wrocławskie*, [w:] *IA. Badania 1976*, Warszawa, s. 258 [jako autor błędnie: Jerzy Kmiecinski].
11. *Wólka Łasiecka, gm. Bolimów, woj. skierniewickie, stanowisko 3*, [w:] *IA. Badania 1976*, Warszawa, s. 73.
12. *Wólka Łasiecka, gm. Bolimów, woj. skierniewickie, stanowisko 4*, [w:] *IA. Badania 1976*, Warszawa, s. 101.

1978

13. *Bobrowniki, gm. Szpetal Górny, woj. wrocławskie*, [w:] *IA. Badania 1977*, Warszawa, s. 215.
14. *Stary Brześć, gm. Brześć Kujawski, woj. wrocławskie*, [w:] *IA. Badania 1977*, Warszawa, s. 250.
15. [Rec.:] Z. Mendygrał, *Arsenal Bellony*, 1977; „Mówią Wieki”, R. 21, nr 10 (250), s. 38–39.
16. [Rec.:] T. V. Mirosina, *Ob odnom tipe skijskich gołovnych uborov*, 1977; „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”⁴, R. 26, nr 3, s. 402–403.
17. [Rec.:] W. Sarnowska, J. Fabiański, *Łowiectwo na ziemiach polskich*, 1976; „Z Otchłani Wieków”, R. 44, nr 1, s. 87–88.

1979

18. *Bobrowniki, gm. Szpetal Górny, woj. wrocławskie*, [w:] *IA. Badania 1978*, Warszawa, s. 219–221.
19. *Wólka Łasiecka, woj. Skierniewice*, WN, R. 23, z. 2 (88), s. 116.
20. [Rec.:] D. Bialeková, *Výskum a rekonštrukcia fortifikácie na slovanskom hradisku v Pobedime*; E. Hajnalová, *Zuholnatené zvyšky drevin a valu slovanskeho hradiska v Pobedime*; K. Ludikovský, F. Obr., *Geofizikálni výzkum pričného valu na slovanském hradisku v Pobedimi*, 1978; KHKM, R. 27, nr 3, s. 439–442.
21. [Rec.:] D. A. Drboglav, *Epigrafičeskoe značenie meča iz Moskovskogo Kremlja* (mif o Giceline), 1978; KHKM, R. 27, nr 1, s. 100–101.
22. [Rec.:] J. Kaźmierczyk, *Podkowy na Śląsku w X–XIV wieku*, 1978; KHKM, R. 27, nr 1, s. 66–68.
23. [Rec.:] V. B. Perkhavko, *Pojavlenie i rasprostranenie špor na territorii Vostočnoj Evropy*, 1978; KHKM, R. 27, nr 1, s. 99–100.

⁴ Dalej jako KHKM.

1980

24. Bobrowniki, gm. Szpetal Górny, woj. wrocławskie, [w:] *IA. Badania 1979*, Warszawa, s. 205.
25. Bobrowniki, woj. Włocławek, WN, R. 24, z. 4 (94), s. 243.
26. Ceramika husycka z Włocławka, „Zapiski Kujawsko-Dobrzyńskie”, ser. C, *Oświata i Kultura*, s. 25–50 [współautorzy: Andrzej Mikołajczyk, Leszek Wojda].
27. Włocławek, Stary Rynek, WN, R. 24, z. 4 (94), s. 243.
28. [Rec.:] D. Bialeková, *Sporen von slawischen Fundplätzen in Pobedim (Typologie und Datierung)*, 1977; „Archeologia Polski”, t. 24, z. 1, s. 228–231.
29. [Rec.:] M. Biborski, *Miecze z okresu wpływów rzymskich na obszarze kultury przeworskiej*; KHKM, R. 28, nr 1, s. 125–132.
30. [Rec.:] R. Pleiner, *K vývoji slovanské nožiřské techniky v Čechach*, 1979; KHKM, R. 28, nr 2, s. 291–292.
31. [Rec.:] N. S. Šeljapina, T. D. Panova, T. D. Avdusina, *Predmety voinskogo snarjaženija i oružie iz raskopok v Moskovskom Kremlje*, 1979; KHKM, R. 28, nr 2, s. 299–300.

1981

32. *Archeologia a poznawanie religii (kilka uwag w związku z książką H. Łowmiańskiego)*, „Z Otchłani Wieków”, R. 47, nr 3, s. 177–185 [współautor: Zbigniew Lechowicz].
33. Bobrowniki, gm. Fabianki, woj. wrocławskie, [w:] *IA. Badania 1980*, Warszawa, s. 187–188.
34. Bobrowniki, gm. Fabianki, woj. Włocławek. Monety z zamku, WN, R. 25, z. 3–4 (97–98), s. 207.
35. *O wybranych aspektach poznania w archeologii*, „Archeologia Polski”, t. 26, z. 2, s. 403–409 [współautor: Zbigniew Lechowicz].
36. Susk, gm. Sierpc, woj. Płock. WN, R. 25, z. 1 (95), s. 54.
37. *Szesnastowieczny dwór Podłodowskich w Żukowie w woj. radomskim (Streszczenie referatu wygłoszonego na zebraniu naukowym Oddziału Łódzkiego SHS w dniu 23 stycznia 1981 r.)*, „Biuletyn Historii Sztuki”, R. 43, nr 4, s. 443–446 [współautor: Zbigniew Lechowicz].
38. Ustronie, gm. Bądkowo, woj. Włocławek, WN, R. 25, z. 1 (95), s. 54.
39. Zarzew, gm. Skierniewice, WN, R. 25, z. 1 (95), s. 56.
40. Zameczek, gm. Przytyk, woj. Radom, WN, R. 25, z. 1 (95), s. 55–56.
41. Żuków, gm. Wieniawa, woj. Radom, WN, R. 25, z. 1 (95), s. 56.
42. [Rec.:] A. V. Dmitrev, *Pogrebenija vsadnikov i boevych konei v mogilnike epochi pereselenija narodov na r. Djurso bliz Novorossijska*; A. K. Ambroz, *Priloženie k state A. V. Dmitreva*, 1979; KHKM, R. 29, nr 1, s. 122–123.

43. [Rec.:] J. Fogel, *Studia nad uzbrojeniem ludności kultury łżyckiej w dorzeczu Odry i Wisły. Broń zaczepna*, 1979; KHKM, R. 29, nr 2, s. 229–232.
44. [Rec.:] J. Fogel, *Uzbrojenie ludności kultury wschodniopomorskiej*, 1980; KHKM, R. 29, nr 2, s. 232–235.
45. [Rec.:] B. Gierlach, *Sanktuaria słowiańskie*, 1980; „Mówią Wieki”, R. 24, nr 3 (279), s. 36–37 [współautor: Zbigniew Lechowicz].
46. [Rec.:] J. Głosik, *W kręgu Światowita*, 1979; „Z Otchłani Wieków”, R. 47, nr 3, s. 207–209 [współautor: Zbigniew Lechowicz].
47. [Rec.:] K. Kowalski, *Robotnicy z czasów króla Ćwieczka*, 1980; „Mówią Wieki”, R. 24, nr 8 (284), s. 39.
48. [Rec.:] Z. Skrok, *Na tropach archeologicznych tajemnic Mazowsza*, 1980; „Mówią Wieki”, R. 24, nr 4 (280), s. 39.
49. [Rec.:] S. Vencl, *Počátky zbrani. K otazce poznatelnosti praviké výzbroje*, 1979; KHKM, R. 29, nr 1, s. 92–94.

1982

50. *Bobrowniki, gm. Fabianki, woj. wrocławskie*, [w:] *IA. Badania. Rok 1981*, Warszawa, s. 213–214.
51. *Dwa znaleziska przedmiotów brązowych z III okresu epoki brązu z terenu Polski środkowej*, „Acta Universitatis Lodzensis”, Folia archaeologica 2, s. 27–34 [współautorka: Krystyna Nadolska-Horbacz].
52. *Fikcja czy rekonstrukcja? (w związku z artykułem A. Pawłowskiego)*, „Z Otchłani Wieków”, R. 48, nr 4, s. 175–177 [współautor: Zbigniew Lechowicz].
53. *Jeżeli nie tak, to TAK można pisać recenzje (w odpowiedzi B. Gierlachowi)*; „Mówią Wieki”, R. 25, nr 6 (294), s. 32–34 [współautor: Zbigniew Lechowicz].
54. *Na marginesie wypowiedzi A. Niewęglowskiego w kwestii roli obrządku pogrzebowego w badaniach ciągłości kulturowej i osadniczej w pradziejach*, „Archeologia Polski”, t. XXVII, z. 2, s. 458–461 [współautor: Zbigniew Lechowicz].
55. *Podlódzcy i ich dwory*, „Mówią Wieki”, R. 25, nr 4 (293), s. 23–27 [współautor: Zbigniew Lechowicz].
56. *Przyczynek do problematyki osadnictwa późnośredniowiecznego i nowożytnego w rejonie Dmosina, województwo skierniewickie*, „Rocznik Łódzki”, t. 32, s. 275–303 [współautor: Zbigniew Lechowicz].
57. *W sprawie tzw. miecza jednosiecznego*, „Acta Universitatis Lodzensis”, Folia archaeologica 2, s. 35–40.
58. *Zamek w Bobrownikach koło Włocławka w świetle prac wykopaliskowych przeprowadzonych w latach 1976–1981*, [w:] *Archeologia i Region. Sesja*

naukowa. Wyniki badań Katedry Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego na terenie województwa wrocławskiego w latach 1976–1981, Wrocławskie Towarzystwo Naukowe, Prace Wydziału Nauk Społecznych 1/2, Wrocław, s. 10–16.

59. Żuków – renesansowy *palais-donjon*, „Z Otchłani Wieków”, R. 48, nr 1–3, s. 41–49 [współautor: Zbigniew Lechowicz].

60. [Rec.:] J. Fogel, *Broń ochronna i okazjonalna ludności kultury łużyckiej w dorzeczu Odry i Wisły*, 1981; KHKM, R. 30, nr 3–4, s. 393–396.

61. [Rec.:] M. Grant, *Gladiatorzy*, 1980; „Z Otchłani Wieków”, R. 48, nr 1–3, s. 124–126.

1983

62. Bobrowniki, woj. wrocławskie, [w:] *IA. Badania. Rok 1982*, Warszawa, s. 241–242.

63. *Cimetière de la période romaine à Piaski (Pologne Centrale)*, [w:] *Inventaria Archaeologica. Pologne*, Warszawa–Łódź, fasc. 51, Pl. 307–312 [współautor: Marek Olędzki].

64. Dwór obronny w Burzeninie, „Z Otchłani Wieków”, R. 49, nr 4, s. 284–289 [współautor: Zbigniew Lechowicz].

65. Fragment późnośredniowiecznej akwamanili z Bobrownik, woj. wrocławskie, „Acta Universitatis Lodziensis”, Folia archaeologica 4, s. 123–129.

66. Kowal, woj. wrocławskie, [w:] *IA. Badania. Rok 1982*, Warszawa, s. 258–259.

67. Uwagi o elementach „obcych” w uzbrojeniu w okresie rzymskim na ziemiach Polski, „Acta Universitatis Lodziensis”, Folia archaeologica 3, s. 55–90.

68. W poszukiwaniu kolebki Jana Kochanowskiego, „Z Otchłani Wieków”, R. 49, nr 3, s. 163–167 [współautor: Zbigniew Lechowicz].

69. Warownia w Bobrownikach, „Z Otchłani Wieków”, R. 49, nr 3, s. 154–163.

70. Wrocławek – Szpetal Dolny, ul. Przesmyk 4b, [w:] *IA. Badania. Rok 1982*, Warszawa, s. 303.

71. Zamek w Bobrownikach [folder], Wrocławskie Towarzystwo Naukowe, Wrocław b.r.w. [1983].

1984

72. Bobrowniki, woj. wrocławskie, [w:] *IA. Badania. Rok 1983*, Warszawa, s. 188.

73. Hieronim Bużeński i jego dwory w Sieradzkim (Burzenin i Łopatki), „Mówią Wiek”, R. 27, nr 1 (310), s. 32–36 [współautor: Zbigniew Lechowicz].

74. *Jeszcze o siedzibie rycersko-szlacheckiej w Polsce*, „Acta Universitatis Lodziensis”, Folia archaeologica 5, s. 69–106 [współautor: Zbigniew Lechowicz].

75. *Kafle – problem archeologii staropolskiej*, „Z Otchłani Wieków”, R. 50, nr 1, s. 40–45 [współautor: Zbigniew Lechowicz].

76. *Kłóbka, gm. Lubień Kujawski, woj. włocławskie*, [w:] *IA. Badania. Rok 1983*, Warszawa, s. 229–230.

77. *Z badań nad osadnictwem Mazowsza Rawskiego*, „Rocznik Łódzki”, t. 34, s. 249–269 [współautor: Zbigniew Lechowicz].

1985

78. *Bobrowniki, woj. włocławskie, ul. Kościelna (nowa plebania)*, [w:] *IA. Badania. Rok 1984*, Warszawa, s. 158.

79. *Bobrowniki, woj. włocławskie. Zamek*, [w:] *IA. Badania. Rok 1984*, Warszawa, s. 158–159.

80. *Inkrustowany miecz rzymski z cmentarzyska kultury przeworskiej w Piaskach koło Belchatowa na tle podobnych znalezisk z terenu Europy*, „Archeologia Polski”, t. 30, z. 1, s. 71–111 [współautor: Marek Olędzki].

81. *Kłóbka, gm. Lubień Kujawski, woj. włocławskie. Stanowisko 1*, [w:] *IA. Badania. Rok 1984*, Warszawa, s. 165.

82. *Studien über inkrustierte römische Schwerter – mit besonderer Berücksichtigung eines Neufundes aus dem Bereich der Przeworsk-Kultur in Piaski, Woiwodschaft Piotrków Trybunalski*, „Hamburger Beiträge zur Archäologie”, Bd. 12, s. 147–192 [współautor: Marek Olędzki].

83. *Z badań nad zamkiem bobrownickim w ziemi dobrzyńskiej*, „Ziemia Kujawska”, t. 7, s. 71–113.

1986

84. *Brodnia Dolna, gm. Buczek, woj. Sieradz, WN, R. 30, z. 3–4 (117–118)*, s. 242–243.

85. *Czestków B, gm. Buczek, woj. Sieradz, WN, R. 30, z. 3–4 (117–118)*, s. 244.

86. *Drzewica, gm. loco, woj. Radom, WN, R. 30, z. 3–4 (117–118)*, s. 245.

87. *Kuszyna, gm. Kielczyglów, woj. Sieradz, WN, R. 30, z. 3–4 (117–118)*, s. 243.

1987

88. *Brodnia Dolna – Stary Dwór, gm. Buczek, woj. sieradzkie. Stanowisko 2*, [w:] *IA. Badania. Rok 1986*, Warszawa, s. 213.

89. *Fragmenty późnośredniowiecznej zbroi z zamku krzyżackiego w Małej Nieszawce*, R. 35, nr 2, s. 219–234 [współautorka: Romualda Franczuk].

90. *Rycerz all' antica z zamku w Bobrownikach*, „Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi”, seria archeologiczna, nr 34, s. 263–268.

91. *Rzymianin z Bobrownik*, „Z Otchłani Wieków”, R. 53, nr 2–4, s. 173–175.

92. *Zamki Warmii i Mazur* [rec.:] L. Czubieli, *Zamki Warmii i Mazur*, 1986], „Mówią Wieki”, nr 8, s. 37–39.

93. [Rec.:] Cz. Sikorski, *Zamek w pałuckiej Wenecji*, 1986; KHKM, R. 35, nr 3, s. 537–543.

1988

94. *O kaflach piecowych raz jeszcze*, „Z Otchłani Wieków”, R. 54, nr 1–2, s. 54–60 [współautor: Zbigniew Lechowicz].

95. *Rajsko, gm. Opatówek, woj. kaliskie*, [w:] *IA. Badania. Rok 1987*, Warszawa, s. 235–236 [współautor: Marek Olędzki].

96. [Rec.:] M. R. Krajewski, *Materiały do bibliografii historycznej Ziemi Dobrzyńskiej*, 1986; KHKM, R. 36, nr 3, s. 527–536.

97. [Rec.:] M. Żemigala, *Ogrzewanie piecowe na zamku w Bolesławcu nad Prosną XIV–XVII w.*, 1987; KHKM, R. 36, nr 2, s. 331–348 [współautor: Zbigniew Lechowicz].

1990

98. *Czekając na nową ustawę*, „Wiadomości Konserwatorskie”, nr 1–2, s. 34–35 [współautorka: Barbara Głowacka-Fronckiewicz].

1991

99. *Dwór na kopcu w Klóbce, gm. Lubień Kujawski, woj. włocławskie*, [w:] *Budownictwo obronno-rezydencjonalne Kujaw i ziemi dobrzyńskiej*, cz. II, T. J. Horbacz, L. Kajzer, T. Nowak, L. Wojda, *Siedziby obronno-rezydencjonalne w powiecie kowalskim na Kujawach w XIII–XVIII wieku*, red. L. Kajzer, Łódź, s. 144–159.

100. *Zamek w Kowalu w świetle badań 1981–1982 roku*, [w:] *Budownictwo obronno-rezydencjonalne Kujaw i ziemi dobrzyńskiej*, cz. II, T. J. Horbacz, L. Kajzer, T. Nowak, L. Wojda, *Siedziby obronno-rezydencjonalne w powiecie kowalskim na Kujawach w XIII–XVIII wieku*, red. L. Kajzer, Łódź, s. 86–117 [współautor: Leszek Kajzer].

1992

101. *Inkrustowane miecze rzymskie z Barbaricum i obszarów przyłimesowych Imperium Romanum. Wybrane zagadnienia*, „Acta Universitatis Lodzensis”, Folia archaeologica 17, s. 91–129 [współautor: Marek Olędzki].

102. *Ogólnopolska konferencja naukowa w Kościerzynie pod Sieradzem (4–6 XII 1991 r.)*, „Sieradzki Rocznik Muzealny”⁵, t. 8, 1991–[...], s. 222–223.

103. *Późnośredniowieczne grodzisko stożkowate w Kłocku pod Sieradzem*, SRM, t. 8, 1991–[...], s. 133–148 [współautorka: Barbara Głowacka – Fronckiewicz].

104. [Nekrolog] *Doc. dr hab. Andrzej Mikołajczyk (1948–1991). Wspomnienie [oraz Publikacje naukowe doc. dra hab. Andrzeja Mikołajczyka, wykorzystujące materiały z terenu Sieradzkiego i Wieluńskiego]*, SRM, t. 8, 1991–[...], s. 227–229.

1993

105. *Badania archeologiczno-architektoniczne kolegiaty wieluńskiej w latach 1989–1990*, [w:] *Między Północą a Południem. Sieradzkie i Wieluńskie w późnym średniowieczu i czasach nowożytnych. Materiały z sesji naukowej w Kościerzynie koło Sieradza (4–6 grudnia 1991 r.)*, red. T. J. Horbacz, L. Kajzer, Sieradz, s. 323–328 [współautorka: Elżbieta Bąbka].

106. *Dwór w Łopatkach koło Łasku*, „Rozmaitości Rolnicze” [Biuletyn Informacyjny Wojewódzkiego Ośrodka Doskonalenia Rolnictwa w Kościerzynie koło Sieradza]⁶, nr 7–8 (27), s. 20.

107. *Marzenin znany i nieznany*, „Na Sieradzkich Szlakach” [Kwartalnik Regionalnej Pracowni Krajoznawczej w Sieradzu]⁷, R. 8, nr 4 (32), s. 6–9 [współautorzy: Elżbieta Bąbka, Jan Salm].

108. *Nowożytny dwór w Brodni Dolnej koło Łasku*, [w:] *Między Północą a Południem. Sieradzkie i Wieluńskie w późnym średniowieczu i czasach nowożytnych. Materiały z sesji naukowej w Kościerzynie koło Sieradza (4–6 grudnia 1991 r.)*, red. T. J. Horbacz, L. Kajzer, Sieradz, s. 303–307.

109. *O archeologicznej wycieczce sprzed lat i kilku kopcach sieradzkich*, NSS, R. 8, nr 2 (30), s. 14–16.

110. *Pałac w Podębicach*, RR, nr 7–8 (27), s. 20.

111. *Pobernardyński zespół klasztorny (ob. Mniszek Kamedulek) w Złoczewie*, cz. I–IV, RR, nr 1–2 (22), s. 23–24; nr 3 (23), s. 20; nr 4 (24), s. 20; nr 5 (25), s. 24 [współautorka: Elżbieta Bąbka].

⁵ 5 Dalej jako SRM.

⁶ Dalej RR.

⁷ Dalej NSS.

112. *Przedmowa*, [w:] *Między Północą a Południem. Sieradzkie i Wieluńskie w późnym średniowieczu i czasach nowożytnych. Materiały z sesji naukowej w Kościerzynie koło Sieradza (4–6 grudnia 1991 r.)*, red. T. J. Horbacz, L. Kajzer, Sieradz, s. 7 [współautor: Leszek Kajzer].

113. *Zamek w Lutomiersku w świetle nowszych badań*, [w:] *Między Północą a Południem. Sieradzkie i Wieluńskie w późnym średniowieczu i czasach nowożytnych. Materiały z sesji naukowej w Kościerzynie koło Sieradza (4–6 grudnia 1991 r.)*, red. T. J. Horbacz, L. Kajzer, Sieradz, s. 273–278.

114. *Zamki Sieradzkiego i Wieluńskiego w świetle źródeł archeologicznych*, [w:] *Między Północą a Południem. Sieradzkie i Wieluńskie w późnym średniowieczu i czasach nowożytnych. Materiały z sesji naukowej w Kościerzynie koło Sieradza (4–6 grudnia 1991 r.)*, red. T. J. Horbacz, L. Kajzer, Sieradz, s. 97–109 [współautor: Leszek Kajzer].

115. [Rec.:] *Materiały do dziejów rezydencji w Polsce*, red. T. S. Jaroszewski, Województwo sieradzkie, t. 1, oprac. W. Puget, 1990; NSS, R. 8, nr 2 (30), s. 23–24.

116. [Nekrolog] *Pamięci Andrzeja Mikołajczyka (1948–1991) [oraz Bibliografia prac drukowanych Andrzeja Mikołajczyka]*, [w:] *Między Północą a Południem. Sieradzkie i Wieluńskie w późnym średniowieczu i czasach nowożytnych. Materiały z sesji naukowej w Kościerzynie koło Sieradza (4–6 grudnia 1991 r.)*, red. T. J. Horbacz, L. Kajzer, Sieradz, s. 9–29 [współautor: Leszek Kajzer].

1994

117. „... *A ja jestem kontent z mego Działoszyna*”, NSS, R. 9, nr 2 (34), s. 13–15.

118. *Bibliografia prac naukowych i popularnonaukowych Profesora Leszka Kajzera [zestawił ...]*, SRM, t. 9, 1993–[...], s. 143–148.

119. *Dwór w Konopnicy na Ziemi Wieluńskiej*, RR, nr 9 (38), s. 24.

120. *Jubileusz 25-lecia pracy naukowej i 50. rocznica urodzin Profesora Leszka Kajzera*, SRM, t. 9, 1993–[...], s. 141–142.

121. *Kazimierza Stronczyńskiego opisanie skarbu monet z Golic*, NSS, R. 9, nr 1 (33), s. 21–23.

122. *Radoszewicka siedziba Niemojowskich*, RR, nr 11 (40), s. 23–24.

123. *Wyniki badań powierzchniowych na obszarze 101–48*, [w:] *Badania archeologiczne na Górnym Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim w latach 1991–1992*, Katowice, s. 148–154 [współautor: Marek Olędzki].

124. *Wyniki badań powierzchniowych na obszarze 101–49*, [w:] *Badania archeologiczne na Górnym Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim w latach 1991–1992*, Katowice, s. 155–161 [współautor: Marek Olędzki].

125. *Z problematyki siedzib „pańskich” w podsieradzkich Gruszczytach. Uwagi na marginesie dotychczasowych badań archeologicznych*, SRM, t. 9, 1993 – [...], s. 125–139 [współautorka: Anna Marciniak-Kajzer].

126. [Rec.:] *Materiały do dziejów rezydencji w Polsce*, red. T. S. Jaroszewski, *Pałace i dwory w dawnym województwie sieradzkim*, t. 2, oprac. L. Kajzer, 1994; NSS, R. 9, nr 4 (36), s. 22–23.

1995

127. *Dwór murowany Siemkowskich (Siemikowskich) w Siemkowicach*, RR, 3 (43), s. 44.

128. *Kliczków Mały, gm. Brzeźnio, i jego zabytki (cz. 1)*, RR, nr 12 (51), s. 32.

129. *Pałac Stanisława de Graeve w podsieradzkich Biskupicach*, RR, nr 6 (46), s. 36.

130. *Prace archeologiczne na terenie woj. sieradzkiego po podziale administracyjnym kraju w roku 1975*, NSS, R. 10, nr 1–2 (37–38), s. 21–25.

131. *Zamek w Bobrownikach; dzieje i konserwacja – zarys problematyki*, [w:] *Stolica i Region. Włocławek i jego dzieje na tle przemian Kujaw i Ziemi Dobrzyńskiej. Materiały z sesji naukowej (9–10 maja 1994 roku)*, red. O. Krut-Horonziak, L. Kajzer, Włocławek, s. 145–154.

1996

132. *Archeologia o Sieradzu. Uwagi obserwatora*, NSS, R. 11, nr 2 (42), s. 24–26.

133. *Kliczków Mały, gm. Brzeźnio, i jego zabytki (cz. 2)*, RR, nr 1–2 (52), s. 44.

134. *Lutomierskie zagadki „zamkowe”*, NSS, R. 11, nr 4 (44), s. 15–18.

135. *Skarb talarów z początków XVIII w. odkryty w Podłężycach koło Sieradza*, SRM, t. 10, 1995–[...], s. 127–142 [współautorzy: Ewa Hanc-Maik, Jerzy Piniński].

136. *Sprawozdanie z badań archeologicznych przeprowadzonych w roku 1995 w miejscowości Gruszczyce, gm. Błaszki, woj. sieradzkie*, SRM, t. 10, 1995–[...], s. 121–125 [współautorka: Anna Marciniak-Kajzer].

137. *Teoria a doświadczenie. Wokół kwestii związanych z produkcją cegły w średniowieczu*, „Archaeologia Historica Polona”, t. 3, s. 167–181.

138. *Treści archeologiczno-historyczne pewnych form krajobrazowych w parkach podworskich woj. sieradzkiego*, NSS, R. 11, nr 3 (43), s. 16–25.

139. *Wstępne sprawozdanie z ratowniczych prac wykopaliskowych na grodzisku stożkowatym (st. 1) w Gruszczytach, gm. Błaszki, woj. sieradzkie*,

przeprowadzonych w 1994 r., „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 2, s. 137–150 [współautorka: Anna Marciniak-Kajzer].

140. *Zabytki Działoszyna* (cz. I–II), RR, nr 11 (59), s. 28; nr 12 (60), s. 32.

141. *Zjazd społecznych opiekunów zabytków i Wojewódzkich Konserwatorów Zabytków w Zaleczu Wielkim (6–8 IX 1996 r.)*, SRM, t. 10, 1995–[...], s. 185.

142. [Rec.:] M. Biborski, *Römische Schwerter mit Verzierung in Form von Figürlichen Darstellungen und symbolischen Zeichen*, 1994; KHKM, R. 44, nr 2, s. 197–204 [współautor: Marek Olędzki].

1997

143. *Aus Holz, aus Stein, mit menschlicher Mühe... Bau- und Kunstdenkmäler der Woiwodschaft Sieradz* [wyd. WOIT w Sieradzu], Sieradz 1997, ss. 22 nlb., ryc. 38 [współautorka: Elżbieta Bąbka-Horbacz].

144. *Co o gminie Sieradz wiedzieć warto*, NSS, R. 12, nr 3 (47), s. 2–4.

145. *Kartki z dziejów Chojnego, gm. Sieradz* (cz. I–III), RR, nr 5 (64), s. 36; nr 6 (65), s. 24; nr 7/8 (66), s. 32.

146. *Kurek, cz. wsi Jasionna, gm. Błaszki, woj. sieradzkie. Skarb monet z połowy XVII w.*, WN, R. 41, 1997, z. 3–4 (161–162), s. 193–196.

147. *Notatki archeologiczne Edmunda Stawiskiego z okolic Sieradza*, NSS, R. 12, nr 3 (47), s. 27–32.

148. *O niektórych „kopcach historycznych” w Sieradzkim w kilkadziesiąt lat później*, „Archaeologia Historica Polona”, t. 5, s. 69–81.

149. *Obiekty zabytkowe (z wyłączeniem cmentarzy)*, [w:] *Mapa turystyczno-krajoznawcza województwa sieradzkiego*, Sieradz [współautorka: Elżbieta Bąbka-Horbacz].

150. *Of wood and stone, made with human effort... Monuments of the Sieradz province* [wyd. WOIT w Sieradzu], Sieradz, ss. 22 nlb., ryc. 38 [współautorka: Elżbieta Bąbka-Horbacz].

151. *Tajemnica charlupskiego nasypu*, NSS, R. 12, nr 3 (47), s. 17–18.

152. *Treści archeologiczno-historyczne pewnych form krajobrazowych w parkach podworskich województwa sieradzkiego*, [w:] *Spoleczna opieka nad zabytkami*, t. 2, red. F. Midura, A. Gordon, Warszawa, s. 74–82.

153. *Z drewna, kamienia, ludzkim staraniem... Zabytki województwa sieradzkiego* [wyd. WOIT w Sieradzu], Sieradz, ss. 22 [nlb.], ryc. 38 [współautorka: Elżbieta Bąbka-Horbacz].

1998

154. *Burzenin średniowieczny i nowożytny* (cz. 1–2), RR, nr 4 (72), s. 44; nr 5 (73), s. 44.

155. *Dziewiętnastowieczny dwór Kobierzyckich w Witowie*, NSS, R. XIII, nr 2 (50), s. 16–18.
156. *Gruszczyce, st. 1, gm. Błaszki, woj. sieradzkie, AZP 69–42/-*, [w:] *IA. Badania. Rok 1994*, Warszawa, s. 93–94 [współautorka: Anna Marciniak-Kajzer].
157. *Gruszczyce, st. 1, gm. Błaszki, woj. sieradzkie, AZP 69–42/-*, [w:] *IA. Badania. Rok 1995*, Warszawa, s. 119–120 [współautorka: Anna Marciniak-Kajzer].
158. *Kościół pod wezwaniem św. Mikołaja w Warcie*, NSS, R. 13, nr 3 (51), s. 22–24 [współautor: Aleksander Andrzejewski].
159. *Monety z pierwszego sezonu prac wykopaliskowych przy pokolegiackim kościele farnym w Wieluniu*, WN, R. 42, z. 1–2 (163–164), s. 69–82 [współautor: Błażej Muzolf].
160. *Pojedyncze znaleziska monet z Polski centralnej*, WN, R. 42, z. 1–2 (163–164), s. 83–88.
161. *Roman Inlaid Swords*, „Journal of Roman Military Equipment Studies”, vol. 9, s. 19–30 [współautor: Marek Olędzki].
162. *Świątynia parafialna w Burzeninie*, NSS, R. 13, nr 4 (52), s. 19–21.
163. *Zanim powstał zbiornik „Jezioro”, czyli o archeologach na placu wielkiej budowy*, NSS, R. 13, nr 3 (51), s. 35–37.
164. 21 haseł dotyczących historii i zabytków gmin woj. sieradzkiego [gminy: Biała, Brąszewice, Buczek, Czarnożyły, Dobroń, Kielczygłów, Kłownowa, Konopnica, Lutomiersk, Lututów, Mokrsko, Ostrówek, Pątnów, Rusiec, Sędziejowice, Sieradz, Szadek, Wartkowice, Wierzchlas, Zapolice, Zduńska Wola], [w:] *Sieradzkie*, b.m. i r.w. [Sieradz 1998].

1999

165. *Grodzisko w Krzepocinku (gm. Wartkowice, pow. poddębicki) w świetle badań ratowniczych przeprowadzonych w 1999 roku*, „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 5, s. 241–256 [współautorka: Anna Marciniak-Kajzer].
166. *O niektórych dworach wiejskich na terenie powiatu zduńskowolskiego*, NSS, R. 14, nr 1 (53), s. 30–34.
167. *Z przeszłości wsi Czarnożyły koło Wielunia oraz jej okolic (cz. I–3)*, RR, nr 6 (84), s. 28; nr 7/8 (85), s. 36; nr 9 (86), s. 24.
168. *Zabytki podbłaskowskiej Kalinowej (cz. I–II)*, RR, nr 4 (82), s. 36; nr 5 (83), s. 36.

2000

169. *Krzepocinek. Wczesnośredniowieczne grodzisko pierścieniowate na ziemi łączyskiej*, [w:] *Archaeologia et historia. Księga jubileuszowa dedykowana*

Pani Profesor Romanie Barnycz-Gupieńcowej, Łódź, s. 265–279 [współautorka: Anna Marciniak-Kajzer].

170. *Mury miejskie Sieradza – mity i fakty*, NSS, R. 15, nr 1 (57), s. 5–9 [współautorka: Elżbieta Bąbka-Horbacz].

171. *Nowe znaleziska monetarne w badaniach archeologicznych na Górnym Śląsku, Kujawach i w Polsce Środkowej*, WN, R. 44, z. 2 (170), s. 208–214.

172. *Program badań zespołu zamkowego w Radomiu. Uwagi wstępne*, [w:] *Wczoraj i dziś Radomia* [wyd. Społecznego Komitetu Ratowania Zabytków Radomia], Radom, nr 6/[...], s. 9–13; nr 7/[...], s. 10–12 [współautor: Zbigniew Lechowicz].

173. *Radom, m. pow.*, WN, R. 44, z. 1 (169), s. 75.

174. *Srebrna bransoletka z polskich monet nowożytnych. Przyczynek do problematyki dziewiętnastowiecznej „biżuterii patriotycznej”*, [w:] *Archaeologia et historia. Księga jubileuszowa dedykowana Pani Profesor Romanie Barnycz-Gupieńcowej*, Łódź, s. 281–288 [współautorka: Krystyna Nadolska].

2001

175. *Monety z kościoła św. Mikołaja w Warcie*, WN, R. 45, z. 1 (171), s. 79–85.

176. *Prace archeologiczne zrealizowane w 2001 roku w Sławie, województwo lubuskie*, „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 7, Łódź, s. 359–386 [współautorka: Elżbieta Dziubek].

W druku

– *Marzenińska niespodzianka*, „Spotkania z Zabytkami”, [współautorzy: Elżbieta Bąbka-Horbacz i Jan Salm].

– *Kwasków, st. 12, gm. Błaszki, woj. sieradzkie*, AZP 68–42/65, [w:] *IA Badania. Rok 1996*, Warszawa.

– *Pelczyska, st. 1, gm. Wartkowice, woj. sieradzkie*, AZP 61–47/1, [w:] *IA. Badania. Rok 1996*, Warszawa.

– *Pelczyska, st. 2, gm. Wartkowice, woj. sieradzkie*, AZP 61–47/2, [w:] *IA. Badania. Rok 1996*, Warszawa.

– *Lutomiersk, ogród przyklasztorny, gm. loco, woj. sieradzkie*, AZP 66–49/–, [w:] *IA. Badania. Rok 1997*, Warszawa.

– *Krzepocinek, st. 1, gm. Wartkowice, woj. sieradzkie*, AZP 61–48/20, [w:] *IA. Badania. Rok 1998*, Warszawa [współautorka: Anna Marciniak-Kajzer].

– *Pelczyska, st. 11, gm. Wartkowice, woj. sieradzkie*, AZP 61–47/26, [w:] *IA. Badania. Rok 1998*, Warszawa.

– *Krzepocinek, st. 1, gm. Wartkowice, pow. Poddębice, woj. łódzkie, AZP 61–48/20, [w:] IA. Badania. Rok 1999, Warszawa [współautorka: Anna Marciniak-Kajzer].*

– *Badania archeologiczne w obrębie stref staromiejskich Żagania i Szprotawy w 2000 roku, materiały konferencji w Łagowie [współautor: Zbigniew Lechowicz].*

Bibliografię, z zestawienia autorskiego, opracował Leszek Kajzer